

Representantforslag 93 S

(2012–2013)

fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal og Bård Hoksrud

Dokument 8:93 S (2012–2013)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal og Bård Hoksrud om rammevilkår for norsk skogbruk og treforedlingsindustri

Til Stortinget

Bakgrunn

Media har den siste tiden rettet oppmerksomheten mot rammevilkårene for skogbruk og treforedlingsindustrien i Norge.

Nå holder det svenske selskapet Södra Cell på med å avvikle sitt eierskap i sulfatmassefabrikken Södra Cell Tofte i Hurum kommune. Bakgrunnen er at det i lang tid har vært vanskelig å nå tilfredsstillende lønnsomhet ved fabrikken. Cellulosefabrikken produserer 400 000 tonn papirmasse i året. Nesten hver fjerde tømmerstokk som hogges til industriell produksjon i Norge, blir levert til Tofte. Nedlegging av bedriften vil få direkte konsekvenser for de om lag 300 ansatte. Ifølge Norges Skogeierforbund kan nærmere 6 000 arbeidsplasser bli berørt av avviklingen av cellulosefabrikken.

Saken rundt Södra Cell Tofte er ikke et unikt eksempel, men viser godt de utfordringene norsk treforedlingsindustri nå merker effektene av.

En konkurranseutsatt bransje

Treindustrien er sterkt konkurranseutsatt. Tømmeret prises i norske kroner og tømmeretilgangen er mindre enn produksjonskapasiteten; lønnskostnadene er i norske kroner og konkurransen om arbeidskraft er hard; markedet er internasjonalt og produkter prises i euro; den norske industrien er liten og konkurrerer i Norge i økende grad med svenske storpro-

duserter med lokalt kostnadsnivå. Trelastforbruket i Norge er større enn norsk produksjon. Det meste av importen kommer fra Sverige.

En klima- og miljøvennlig bransje

Tre er det eneste fornybare byggematerialet. Også produksjonen er miljø- og klimavennlig. Av det samlede fabrikkinterne energiforbruk ved trelastproduksjon er hele 97 pst. fornybar energi (72 pst. egenprodusert bioenergi og 25 pst. vannkraft) og kun 3 pst. fossilt. Gjennom energigjenvinning (forbrenning) etter endt bruksfase gir treprodukter tilbake 3,6 ganger mer energi enn det samlede energiforbruk gjennom livsløpet.

Den gjensidige avhengigheten i norsk skognæring

Trelastindustrien er kjøper av om lag 50 pst. av den norske salgsavvirkningen av tømmer. Sagtømmeret utgjør den kvalitativt beste og mest kostbare delen. Trelastindustriens tømmerkjøp utgjør derfor om lag 70 pst. av skogeiernes tømmerinntekter, men for at skogbruket skal kunne drives lønnsomt må det være avsetning for alt tømmer. Råvaretilgangen til treindustrien er derfor avhengig av at skogeier har avsetning også på de tømmerstortimenter treindustrien ikke kan anvende i sin produksjon. Treindustrien er på sin side avhengig av avsetning for alle produkter og biprodukter. Det meste av hovedproduktene konstruksjonstre, annet byggtre og halvfabrikata til annen tremekanisk industri finner sin sluttanvendelse innenfor bygg og anlegg. Treindustrien er først og fremst en byggevareindustri.

Treforedlingsindustrien er avtaker av om lag 55 pst. av biproduktene. De resterende 45 pst. er ikke egnet for papir- og masseproduksjon, og finner hovedsakelig sin anvendelse i spon- og fiberplateindustrien og som råvare til pellets- og brikettproduksjon. Den

gjensidige avhengigheten mellom aktørene i skogsektoren er åpenbar.

Tiltak

Rammevilkår for skogbruket

Forslagsstillerne er opptatt av at skal rammevilkårene for treforedlingsindustrien bedres, må det legges til rette for lønnsomhet i hele verdikjeden – alt fra uttak av råproduktet til foredlingsleddet.

Boplikt for skogeiendommer

Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at det i 2010 var 118 629 skogeiendommer i Norge. Av disse var om lag 26 887 skogeiendommer omfattet av kravet om boplikt.

Ifølge NORSKOG er det færre enn 300 av skogeiendommene som er av en slik størrelse at de forsvarer ett årsverk.

Forslagsstillerne er av den formening at dagens boplikt som er pålagt skogbruket er til hinder for å skape lønnsom næringsvirksomhet.

Det vises i denne sammenheng til representantforslag om å oppheve boplikt for skogeiendommer, Dokument 8:107 S (2011–2012), fremsatt av stortingsrepresentant Per Roar Bredvold.

Alternative driftsformer

Grunnet dagens regelverk er de fleste skogbruksvirksomheter registrert som enkeltpersonforetak.

Forslagsstillerne er av den formening at det bør kunne åpnes opp for blant annet aksjeselskapsmodellen som driftsform i jordbruket. Dette vil kunne gjøre det enklere å innhente kapital for investering i virksomheten samtidig som at den økonomiske risikoen for næringsutøveren reduseres.

Formuesskatt

Forslagsstillerne mener formuesskatten er en særnorsk skatt som er uheldig for norsk eierskap i næringslivet ettersom den diskriminerer norske eiere i forhold til utenlandske eiere som ikke betaler formuesskatt. Formuesskatten utgjør dessuten en uheldig byrde for virksomhet og arbeidsplasser fordi den må betales uavhengig av om en bedrift går med overskudd eller ikke.

Eiendomsskatt

Etter lov 6. juni 1976 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (eiendomsskattelova) kan kommunene avgjøre om det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen. Fra 2011 er adgangen til å utskrive eiendomsskatt også utvidet til å gjelde forretningsbygg. En slik økt kostnad for bedriftene vil til syvende og sist veltes over på kundene.

Eiendomsskatteloven § 5 gir unntak fra eiendomsskatt for eiendom drevet som gårdsbruk, skogbruk og gartneri.

Forslagsstillerne mener eiendomsskatten er en uheldig form for beskatning, som rammer tilfeldig og urimelig, og ofte uten mulighet for påvirkning fra den som eier eiendommen. I det daglige viser det seg dessuten at skatteformen praktiseres med dårlig skjønn, samt i enkelte tilfeller blir påtvunget av kommunestyrene. Dette må for øvrig også kommunenes inntektssystem ta mye av ansvaret for.

Det vises i denne sammenheng til representantforslag om å avvikle eiendomsskatten, Dokument 8:137 LS (2010–2011), fremsatt av stortingsrepresentant Christian Tybring Gjedde.

Forslagsstillerne mener eiendomsskatten bør oppheves snarest, og med virkning fra 1. januar 2014.

Selskapskatt

Forslagsstillerne ser at fjerning av eiendomsskatten for en del kommuner vil kunne føre til svekket inntektsgrunnlag. Forslagsstillerne er av den oppfatning at deler av selskapskatten burde tilbakeføres til kommunene, noe som ville bøte betydelig på dette inntektstapet. I 2005 gikk 4,25 prosentpoeng av skattesatsen på 20 pst. til kommunene. Denne satsen har regjeringen Stoltenberg II satt til null. Kommunenes andel av inntektsskatten har også vært fallende siden regjeringen Stoltenberg II overtok.

Tilbakeføring av deler av selskapskatten ville gitt kommunene incentiver til å legge til rette for næringsliv og dermed arbeidsplasser.

Forslagsstillerne mener også inntektssystemet burde legges om slik at kommunene i større grad beholder sine skatteinntekter, fremfor å bli stadig mer avhengig av overføringer fra staten.

Avskrivningsregler for maskiner og utstyr

Forslagsstillerne ønsker avskrivningssatser for norske bedrifter på linje med bedrifter i Norges konkurrentland.

Forslagsstillerne viser i denne sammenheng til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2013 slik det fremkommer i Innst. 3 S (2012–2013), hvor det ble fremmet forslag om å øke den skattemessige avskrivningssatsen for driftsmidler i saldogruppe d (personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar mv.) fra dagens 20 pst. til 25 pst.

Forskning og utvikling (FoU)

For å kunne omstille virksomheten, samt utvikle nye produkter, er det behov for forskning innen bransjen og den enkelte bedrift.

Forslagsstillerne viser til at regjeringen Stoltenberg II har svekket Skattefunn-ordningen. Omfanget

av ordningen ble redusert ved at regjeringen Stoltenberg II begrenset antallet timer for egne bedrifters ansatte til maksimalt 1 850 timer pr. år og ved å sette maksimal timesats til 500 kroner.

Forslagsstillerne mener derfor at Skattefunn-ordningen bør styrkes og at det bør gis direkte skattefradrag for FoU-investeringer. Dette er skatteordninger som beviselig fungerer godt og må satses videre på. Forslagsstillerne mener at bedriftene selv er de beste til å definere hvilke behov de har for innovasjon og nye måter å arbeide på for fortsatt å kunne være konkurransedyktige. Det å investere i innovasjon er å satse på fremtiden. Det er i den forbindelse også viktig at man ikke har et for rigid system knyttet til hva som skal til for å kunne få godkjent prosjekter under Skattefunn-ordningen.

Det vises i denne sammenheng til Stortingets behandling av Meld. St. 22 (2011–2012) om verktøy for vekst – om Innovasjon Norge og SIVA SF, jf. Innst. 365 S (2011–2012).

Forslagsstillerne er av den formening at bedre fradragordninger for egenprodusert FoU og FoU kjøpt eksternt vil være gunstig for bedrifter i omstillingsprosesser. Bedre fradragordninger for FoU er også etterspurt av treindustrien selv.

Forslagsstillerne viser til at i forbindelse med Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2013 slik det fremkommer i Innst. 3 S (2012–2013) blir det foreslått å styrke Skattefunn-ordningen ved å øke grensen for egenutført FoU til 8 mill. kroner og eksternt FoU til 12 mill. kroner, fjerne regelen om maksimal timesats på 530 kroner, fjerne regelen om at antall timer for egne ansatte begrenses til maksimalt 1 850 timer pr. år, og etablere en ordning som indeksregulerer beløpene for henholdsvis egenutført og innkjøpt FoU i Skattefunn-ordningen hvert år.

Forslagsstillerne er svært positive til forskning som kan relateres til ny bruk av tre til for eksempel bioenergi for blant annet industrien og privathusholdninger.

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA)

Brukerstyrt Innovasjonsarena (BIA) for norsk næringsliv representerer en viktig medfinansieringskilde for forsknings- og utviklingsprosjekter. For hver krone bevilget over BIA-ordningen genereres det 2,2 kroner i privatfinansiert forskningsinnsats.

Forslagsstillerne mener at denne brukerstyrte nasjonale konkurransearenaen burde vært styrket. Alle analyser peker på at det er forskningsinnsatsen i næringslivet som er årsak til at Norge scorer middels i Europa og på bunn i Norden når det gjelder forskningsinnsats regnet i pst. av bruttonasjonalprodukt (BNP).

Forslagsstillerne viser til at i forbindelse med Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2013 slik det fremkommer i Innst. 12 S (2012–2013) ble

Brukerstyrt Innovasjonsarena (BIA) foreslått økt med 90 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag til budsjett.

Skogfond

Avsetning til skogfond er hjemlet i lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk (skogbrukslova). Skogfondet består av midler som skogeierne plikter å sette av ved alt salg av tømmer og biobrensel. Hver skogeierdom har egen fondskonto, og skogfondsmidlene er knyttet til skogeiendommen.

Skogfond kan blant annet brukes til

- skogkulturtiltak, som planting og ungskogpleie
- nybygging, ombygging og vedlikehold av skogsveger, samt ombygging og vedlikehold av velteplasser
- miljøtiltak, som pleie av kantsoner i skog
- skogbruksplanlegging
- bioenergianlegg og -utstyr for varmeleveranse
- skadeforebyggende tiltak

Den delen av tømmerinntekten som avsettes til skogfond blir ikke tatt til inntekt og beskattet. Inntektsføring skjer når pengene tas ut igjen fra fondet. Det er her skattefordel oppstår, fordi en andel av dette uttaket er skattefritt når pengene brukes til formål med skattefordel.

Fra og med 2007 økte den skattefrie andelen av utbetalt skogfond fra 60 til 85 pst., og alle tiltak som kan dekkes med skogfond gir skattefordel (med unntak av merverdiavgift).

Forslagsstillerne er positive til en utviding av bruk av skogfondsmidler som vil kunne resultere i et mer kvalitetsskogbruk som igjen vil styrke næringsens lønnsomhet.

Infrastrukturtiltak

Det er av stor betydning at en har god adkomst for uttak av tømmer samt god trafikk-kommunikasjon fra råvareprodusent til foredlingsanlegg og ut til markedet.

Det vises i denne sammenheng til representantforslag om en utvidet og bindende nasjonal investeringsplan for stamveinettet, jf. Dokument 8:89 S (2009–2010), representantforslag om tiltak mot vedlikeholdsetterslep, jf. Dokument 8:169 S (2009–2010), merknader til St. meld. nr. 16 (2008–2009) Nasjonal transportplan 2010–2019, jf. Innst. S nr. 300 (2008–2009) og Fremskrittspartiets merknader til samferdselsbudsjettet for 2013 slik de fremkommer i Innst. 13 S (2012–2013).

Forslagsstillerne har merket seg at Nasjonal transportplan for perioden 2014–2023 er varslet fremlagt av regjeringen i april 2013.

Forslagsstillerne er av den formening at det bør satses særskilt på infrastruktur i skogbruket gjennom

investeringsordninger i skogsbilveier, taubaner, tømmerkaier m.m.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012 ble det gitt en tilleggsbevilgning på 50 mill. kroner på Landbruks- og matdepartementets budsjett som skulle brukes til taubaner (10 mill. kroner), tømmerkaier (25 mill. kroner), forskning og innovasjon (5 mill. kroner) og vedlikehold av etablerte skogsbilveier (10 mill. kroner), jf. Innst. 375 S (2011–2012).

Forslagsstillerne er av den formening at denne tilleggsbevilgningen bør videreføres og ytterligere økes i 2013.

Tømmertransport på vei

Ifølge Norskog utgjør verdikjeden skog og tre nesten 15 pst. av godstransporten i Norge. 94 pst. av verdikjedens transport går langs vei og 15 pst. av omsetningen i verdikjeden går til transportkostnader. Dette er det dobbelte av gjennomsnittet for norsk industri. Sommel i saksbehandlingen av endringer i regelverket rundt vekt og lengde på lastebiler bidrar til å forsterke den vanskelige situasjonen i verdikjeden.

Ifølge Norskog vil 60 tonn totalvekt bety mye for industrien. Transportkostnader utgjør eksempelvis for Södra Cell Tofte i dag ca. 30 pst. av kostnadene ved å få virke helt frem til fabrikk. En tilsvarende svensk fabrikk frakter sitt virke inn til fabrikk for 75 NOK/fm³ mens en tilsvarende kostnad levert Lierstranda er 110 NOK/fm³. Dette er den enkeltfaktoren som utgjør den største forskjellen mellom norske og svenske rammebetingelser for industrien.

Forslagsstillerne er av den formening at 60 tonn totalvekt vil føre til en betydelig kostnadsreduksjon for industrien, og dermed gjøre Norge mer konkurransedyktige overfor konkurrentene.

Statskog SF

I forbindelse med Prop.11 S (2010–2011) fikk Statskog SF tilført egenkapital på 1 250 mill. kroner samt ansvarlig lån på 475 mill. kroner for å kunne gjennomføre kjøp av Borregaard skoger høsten/vinteren 2010. I Innst. 153 S (2010–2011) forutsatte Stortingets næringskomité at Statskog SF skulle foreta arronderingssalg av allerede eksisterende skogeiendommer. Ifølge Statskog vil det i perioden 2011–2017 bli gjennomført et omfattende salg av spredte skogeiendommer. Salget representerer etter forslagsstillerne mening en unik mulighet til å styrke næringsgrunnlaget for landets skogeiere.

Forslagsstillerne er av den formening at arronderingssalg går for tregt og vil at Statskog SF skal intensivere dette salget.

Forslagsstillerne viser også til at representantene fra Fremskrittspartiet i forbindelse med budsjettinnstillingen, Innst. 8 S (2012–2013), fremmet forslag om at staten gjennom sitt eierskap i Statskog SF pålegger selskapet å intensivere arronderingssalg av de skogeiendommer og annen fast eiendom Statskog SF eier i dag

Egen skogmelding

St. meld. nr. 17 (1998–99) Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren (Skogmeldingen) ble fremlagt vinteren 1998 og behandlet i Stortinget våren 1999.

I forbindelse med Meld. St. 9 (2011–2012) Landbruks- og matpolitikken. Velkommen til bords ble skog- og trenæringen etter forslagsstillerne mening nedvurdert og nedprioritert i forhold til de distriktpolitiske hensyn og hensyn til landbasert matproduksjon.

Forslagsstillerne er av den formening at det er på høy tid en får på plass en ny og oppdatert stortingsmelding som tar for seg rammevilkårene for hele verdikjeden innen skogbruks- og trefordelingsindustrien.

Forslag

Forslagsstillerne fremmer på denne bakgrunn følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve boplikten for skogeiendommer.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å åpne for aksjeselskapsmodellen som driftsform i skogbruket.
3. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013 fremme forslag om å bevilge 50 mill. kroner til infrastrukturtiltak i skogbruket.
4. Stortinget ber regjeringen innføre en konkret, langsiktig målsetting om at modulvogntog med lengde opptil 25 m og totalvekt på inntil 60 tonn, skal kunne brukes på de strekninger på stamveinettet hvor det er dimensjonert for slik transport.
5. Stortinget ber regjeringen fremme en egen skogmelding i løpet av 2013.

10. april 2013